

Lezen: Johannes 13:1-14:6

Tekst: Johannes 14:6

Jongens en meisjes, Jezus zegt: ik ben de weg.

En ik heb na zitten denken. Als Jezus een weg is, wat voor weg is hij dan?

Ik heb vier plaatjes van wegen. En dan vraag ik jullie dus: welke weg zou Jezus zijn?

Slide 4 plaatjes

Gesprekje met kinderen

Slide Plaatje van kind op rug bij man

Volgens mij is Jezus op deze manier de weg. Daarover gaat de preek.

...

Slide Verwarring

Ik kan me goed voorstellen, broeders en zusters, dat er nogal wat verwarring is ontstaan. De voorbije uren zijn heel heftig geweest. Het is de nacht van donderdag op goede vrijdag. En zojuist heeft Jezus het laatste Pesach gevierd met zijn leerlingen. Hij heeft een eeuwenoude liturgie zomaar omgegooid. Ineens ging hij andere dingen zeggen bij het breken van het brood en het schenken van de wijn. De traditie ging omver.

Daarvoor was het ook al zo vreemd. Hij was slavenwerk gaan doen. Voeten wassen. En de sfeer was grimmig geworden toen hij zei dat één van de leerlingen hem verraden zou. Toen was de stemming nog bedrukter. Iedereen vroeg zich af: wat gaat er gebeuren? Judas was zelfs weg gegaan.

En Petrus, die zich eerst niet de voeten wilde laten wassen. En daarna zich helemaal overgaf. Die heeft zojuist gehoord dat hij zijn vriend en heer zal verloochenen. Drie maal zelfs. Nog voor de nacht voorbij is. Hij kan het zich niet voorstellen. Maar ja, zo was het wel vaker gegaan bij Petrus. Het ene moment belijdt hij dat Jezus Heer is. Het andere moment maakt Jezus hem uit voor satan. Wat heeft hij nou aan Jezus? En ook: wat heeft Jezus aan hem? Het is verwarrend. Voor Petrus. Voor de andere leerlingen. Wat gebeurt er?

En dan begint de Heer over zijn naderende afscheid. Dat hij weg gaat en een woning klaar gaat maken. Tomas verwoordt wat de leerlingen allemaal voelen: waar gaat u heen dan? U bent toch bij ons nu? Waarom zou u weg gaan? Kunnen wij niet mee?

Het is echt een verwarrende nacht. En dit is nog maar het begin. En nu, vlak voordat ze op weg gaan, naar de Olijfberg. Vlak voordat Jezus gevangen genomen gaat worden. Eigenlijk midden in het lijdensevangelie. Klinken deze woorden van Jezus: ik ben de weg, de waarheid en het leven.

Maar dat maakt de verwarring er niet minder op. Jezus zegt niet: ik *wijs* de weg. Ik *spreek* de waarheid. Ik *geef* het leven. Maar ik ben ...? Hoe moet je dat zien. Dat je bij Jezus op de rug klimt? Dat je als je zijn naam maar uitspreekt, dat je dan de waarheid zegt? Hoe is hij het leven?

Jezus zet je door zo'n uitspraak even van je plek. Je wordt door elkaar geschud. Ik wel. Het is één van de beroemdste uitspraken van onze Heiland. Maar tegelijk is deze uitspraak supermysterieus. En ik heb me bij het maken van deze preek erg afgevraagd: waarom zegt mijn Heiland het zo? Wat wil hij daar mee uitdrukken?

Nou, ik denk dat zijn uitspraak precies aangeeft wat het verschil is tussen christendom en alle religies. Precies deze uitspraak geeft het unieke van het christelijke geloof weer. Daar wil ik verder met jullie over nadenken. Het thema is:

Slide **Christelijk geloof is relatie, geen religie**

Slide Ik ben de weg: geloven gaat niet om het houden van regels

Jezus schudt ons beeld van geloven behoorlijk door elkaar. In deze uitspraak. Want hoe werkt geloven in deze wereld? Voor alle soorten geloof? Altijd als volgt: er is een god daar, jij bent hier. En om bij die god te komen moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen. En ook om vervolgens bij die god te blijven moet je aan voorwaarden voldoen.

En die voorwaarden, dat zijn vaak regels. 5 keer bidden naar het Oosten per dag. Of: loskomen van omstandigheden, zodat je je zelf leeg mediteert. Of: de geesten van de doden tevreden houden door te offeren. Zo werkt religie. De aanwezigheid van de godheid in jouw leven is altijd een antwoord op jouw prestaties. De regels gaan aan de relatie vooraf.

En wij christenen denken ook vaak zo. Regels lijken soms bijna een soort afdwingmiddel om God in ons leven te krijgen en te houden. Als ik maar genoeg bidt, dan kan God niet om mij heen. Als ik maar trouw naar de kerk ga, dan zit het wel goed tussen God en mij. Ik hoor zelfs als mensen iets ergs overkomt: ja, maar ik heb de laatste tijd ook niet echt veel gedaan aan mijn geloof.

Maar Jezus gooit dat Godsbeeld hier omver. Hij zegt niet: ik wijs je de weg. Ik geef een set aanwijzingen en als je die volgt dan kom je bij je doel. Zo is het trouwens nooit geweest. Ook in het Oude Testament niet. God geeft op Horeb 10 regels. Zeker. Maar die begint hij heel verrassend: ik ben de HEER, ik ben jullie God, ik heb je bevrijd. God komt *eerst* naar je toe. Is eerst in je leven. En pas dan gaan regels functioneren. De relatie gaat aan de regels vooraf.

En in Jezus Christus wordt dat nog sterker. Juist in deze uitspraak. Ik ben de weg. Daarmee zet hij het heel erg op scherp. Het is ongemakkelijk. Hoe werkt dat? Moet je over Jezus heen lopen? Nou, in zekere zin. Hij biedt zichzelf aan. Hij zegt niet: dat is de weg. Maar: ik ben de weg. Als Jezus de weg zou wijzen, dan zou je het nog zelf moeten doen. Nu zegt hij in feite: ik doe het. Ik ben Gods weg naar jou toe. En als je in mij gelooft. Dan ben je al meteen bij God. Ik leg God als het ware vlak voor je. Het is niet van jouw prestaties afhankelijk of je God bereikt. Niet van jouw inspanning. Maar van

mijn inspanning. Het lied van Ria Borkent en Dirk Zwart dat we zongen geeft dat prachtig weer. Het eindigt met een bede: Heer Jezus, wil ons geven die enige weg te gaan. Hij doet het. Hij geeft het.

Hij zegt het vlak hierna: wie mij gezien heeft, heeft de vader gezien. Jullie kennen God. Hoeven niet ongelooflijk veel regels te houden. Om bij God uit te komen. Nee, jullie kennen hem. Ik sta voor jullie. Wie mij kent, die kent de Vader. Die kent God.

Hij laat het ook zien, hier vlak voor. Hoe het werkt. Je moet je laten wassen. Het is dus een kwestie van met hem omgaan. En dan hem laten leiden. Niet allereerst hem dienen. Maar je door Jezus laten dienen. Het is de omgekeerde wereld. God komt naar jou toe. En vraagt: wil je in relatie met mij leven? Dat is wat Jezus aanbiedt. Daar hoeft je niets voor te doen. Jezus is de weg.

Dat betekent dus: geloven bestaat niet uit het houden van een set van regels. Geloven bestaat uit omgaan met Jezus. Het betekent ook: alles in de Bijbel moet je duiden vanuit Jezus. Wil je God leren kennen? Kijk naar Jezus! Wil je met God omgaan? Ga met Jezus om! Wil je de regels van het Oude Testament begrijpen? Begin dan bij de liefde van Jezus.

Jezus is het uitlegprincipe van heel de Bijbel. Ik kom daar zo op terug.

Slide Ik ben de waarheid: geloven gaat niet om het hebben van een mening

Weet je, soms hebben mensen bewondering. Voor moslims. Voor hoe ze met de Koran omgaan. Zij mogen bijvoorbeeld niet met de Koran gooien. Ze mogen niet hoger zijn dan de Koran, dus hij mag niet op de grond liggen. Het is een heilig boek.

Zo gaan wij niet om met de Bijbel. En terecht. Niet het hebben van een Bijbel is bepalend voor ons als gelovigen. De Bijbel is in zichzelf geen heilig boek. Mensen zeggen wel eens: ik geloof de Bijbel van koft tot koft. Maar wat zeg je dan eigenlijk?

Dit boek is waardevol voor mij, niet omdat het heilige woorden bevat. Ook niet omdat het zo mooi uitgegeven is. Zelfs niet omdat het Gods woord is. Dit boek is voor mij waardevol, omdat daarin een persoon naar mij toe komt. En om die persoon, om God, gaat het. Vader, zoon en heilige geest. Het gaat er om dat God in relatie staat tot jou. En dat jij ook in die relatie leven wil.

Geloven is niet: het hebben van de juiste papieren. Geloven is ook niet zeggen: ik geloof dat de Bijbel waar is. Dat helpt wel. Maar dat is geloven niet. Wij geloven niet in de Bijbel. Wij geloven in God. En dat lijkt flauw. Want het is geen tegenstelling. Zeker, dat klopt. Het is geen tegenstelling. Maar het is ook niet flauw. Want met het geloven van de Bijbel ben je nog geen christen! Ook de satan gelooft de Bijbel. Die weet zelfs zeker dat de Bijbel waar is. Maar christen word je door een relatie met Jezus. Die in de Bijbel naar jou toe komt.

Het is een magnifieke uitspraak van Jezus. Ik ben de waarheid. Daarmee kun je als christen nooit zeggen: wij hebben de waarheid in handen. Laat staan dat je anderen met die waarheid om de oren kan slaan. Nee, de waarheid moet jou pakken. Moet vat op jou krijgen. De waarheid is groter dan jij. En de waarheid is dynamisch. Niet vast te leggen op papier. Jezus is groter dan de evangeliën.

Dat heeft volgens mij twee consequenties. Het eerste is: waarheid is veel meer een houding dan een mening. Wie omgaat met Jezus Christus die laat de waarheid zien. Die wordt zo vol van hem, dat in je houding, je woorden, je daden en je gedachten hij bepalend wordt. En dat is te merken.

De tweede consequentie is dit: wij hebben nogal eens de neiging om alle Bijbelteksten even belangrijk te maken. Als je daar aan gaat tornen, dan kun je alles wel in twijfel trekken. Neem bijvoorbeeld hoe de schepping beschreven wordt. Jezus geeft hier, als hij zegt 'ik ben de waarheid' ook een prachtig uitlegprincipe. Hij is het uitgangspunt van onze interpretatie van Bijbelteksten. Bij uitleggen van de Bijbel zul je dus altijd bij hem moeten beginnen. Hij is de vervulling van het Oude Testament en het principe, de basis, van het nieuwe. Het gaat over hem en om hem en in hem zie je God. Leer je God volkomen kennen. Weet je alles wat je weten moet. Dus de vraag die je bij iedere Bijbeltekst zou kunnen stellen is: wat leert dit mij over Jezus? Wat wil God hiermee zeggen, dat in Christus vervuld is? Of andersom: geen enkele Bijbeltekst kun je lezen los van de vervulling in Jezus Christus! Het helpt mij om moeilijke passages in het Oude Testament bijvoorbeeld een plek te geven in mijn geloof.

Slide Ik ben het leven: geloven gaat niet om wat jij zult bereiken

Ik geloof omdat ik in de hemel wil komen. Het is een zin die ik regelmatig heb gehoord. En soms lijkt het wel of dat het enige doel is. Vergeving van jouw zonden, zodat jij straks rein voor God kunt staan. Jezus die de toorn draagt, zodat wij vrijgesproken worden. De beloning van geloven kan dan heel erg naar straks verschoven worden. Nu is het nog zwaar, maar straks komt het goed.

Dat zijn allemaal belangrijk noties. Vergeving, de hemel, volharding in het lijden. Het is enorm troostvol en de Bijbel geeft daar veel aandacht aan. Zeker ook als je verdrietig bent. Om ziekte van een geliefde. Om het sterven van Simone. Dan geeft het heel veel rust. Dat Jezus zegt: ik ben het leven. Ook als je sterft zul je leven. Wie in mij gelooft heeft eeuwig leven. Zeker voor het leven van Simone, wat zwaar geweest is. Zo zwaar soms. Overlijden betekent voor een gelovige dat je het lijden achter je laat. Dus dat moeten we blijven geloven en belijden. Dat je leven hierna beter, volmaakt wordt. En tegelijk zegt Jezus meer. Hij zegt: ik ben het leven! Wie mij gevonden heeft, die leeft. Nu al!

We moeten ons geloof niet te veel naar de toekomst verleggen. Jezus komt hier en nu naar je toe. En de relatie die je nu mag hebben geeft al enorm veel. We mogen verlangen naar wat komt. Tegelijk mogen we ons focussen op het nu. Nu al is Jezus het leven. Je ziet dat als hij op aarde rondloopt. Waar mensen hem ontmoeten ontstaat genezing, vreugde, rust, vergeving en veiligheid. Water verandert in wijn. De dood wordt overwonnen. Ziektes verdwijnen. Zonden worden teniet gegaan. Ballast wordt van je afgenomen. Mensen die Jezus ontmoeten veranderen. Liefde bepaalt je leven. Je houding. Je zijn. Je weet je aanvaard. En dat brengt onuitsprekelijke vreugde.

Het gaat er dus niet om wat jij zult bereiken. Het gaat er om dat Jezus, met zijn boodschap, jou nu al bereikt. En daarmee mag jij anderen dienen. We bidden niet alleen 'uw koninkrijk kome'. We bidden ook: want van u *is* het koninkrijk. Nu al mogen we dat laten zien. Het leven leven met Jezus. En dat werkt aanstekelijk. Dan is geloven niet iets van 'veel moeten en weinig mogen'. Nee, dan tintelt er

leven en bruist er energie. Dan is de Geest van Jezus nu al hier bezig. Om in en vanuit jouw leven het leven te verspreiden. Dan is de kerk een voorbode van hoe het zal zijn. Als de hele wereld op Jezus gefocust zal zijn. Hier is dat al zo. Wij krijgen het leven. Dat is te merken.

...

Ik ga afsluiten. Geloven gaat dus om de relatie van Jezus met jou. Hij is voor jou, voor ons, de weg, de waarheid en het leven. De kerk draait om hem. Jouw leven draait om hem.

Dan wordt je geloof ook nooit standaard of gezapig. Of saai. Omgaan met Jezus is dynamisch. Als hij aanwezig is gebeurt er altijd wat. Mensen veranderen. Het leven wordt dieper. De uitdaging wordt groter.

Wie dus deze woorden van Jezus werkelijk tot zich door laat dringen. Die raakt zijn leven lang niet uitgeleerd. Want de weg, de waarheid en het leven is zoveel groter dan jij kan bevatten. Jezus blijft verrassen. En stimuleren. Het leven houdt niet op.

Amen

Stellingen en vragen voor de bespreking op de kringen:

Vraag : klopt deze poster? Waarom (niet)?

5

STOP RELIGIE

**BEGIN EENS MET
EEN RELATIE
MET GOD**

**JE KUNT ZO LANGS,
IK HEB DE WEG AL VRIJ
GEMAAKT**

Jesus

Stelling: de Bijbel is een heilig boek!

Vraag: hoe kan het jou helpen de Bijbel te lezen vanuit Jezus?